

REGULAMIN STOPNI I SPRAWNOSCI HARCERSKICH

PRZEPISY OGÓLNE

1) Dla kazdej proby przewidziane sa ramowe granice wieku

	<u>Granice wieku</u>	<u>Ilosc miesiecy sluzby od poprz. stopnia</u>
Młodzik/ochotniczka	11-14	3
Wywiadowca/tropicielka	12-15	6
Cwik /samarytanka	14-17	6

PROGRAMY PRÓB

• MŁODZIK/OCHOTNICZKA

1) Warunki dopuszczenia do proby.

Do proby młodzika może być dopuszczony chłopiec/dziewczynka:

- Posiadający/a stopień zucha/zuchunki i/lub 3 miesiące służby w drużynie harcerskiej
- Który/a swoim zachowaniem, okazuje, że stara się być harcerzem/harcercą, w szczególności jest prawdomówny/a, karny/a i punktualny/a, koleżanowski/a, stara się co dzień wyświadczyc przyjaźnielską usługę, prowadzi dzienniczek harcerski (notatnik z zajęć i przeżyć harcerskich)
- Utrzymuje w czystości siebie i swoje ubranie.
- Nie niszczy ubrania, książek, zeszytów, itd.
- Brał/a udział w 3 parogodzinnych wycieczkach harcerskich

2) Proba

Starający się o stopień młodzika/ochotniczki wykaze, że posiada poniższe wiadomości i umiejętności:

MIANO BIELIK

- Zna chorągiew RP barwna i herbowa; umie ją wywieszać. Umie się zachowywać przy oddawaniu czci sztandarowi, w czasie wykonywania Hymnu Narodowego, Roty.
- Umie zaśpiewać Rote, "Wszystko co nasze", modlitwy harcerskie.
- Zna Hymn Narodowy, wie gdzie i kiedy powstał, i kto go napisał.
- Zna kilka postaci historycznych polskich.
- Wie kto był twórcą harcerstwa polskiego i scoutingu na świecie.

MIANO LILIJKA

- Umie na pamięć Przyrzeczenie i Prawo Harcerskie i rozumie ich znaczenie.
- Wie, co to znaczy i do czego zobowiązuje hasło "Czuwaj".
- Zna ukłon harcerski, oznaki harcerskie (krzyż i lilijka)..
- Zna godło i zawołanie zastępu, wytłumaczy ich znaczenie.
- Wie, jak wygląda przepisowy mundur harcerza/harcercy.
- Zna oznaki służbowe (sznury).
- Umie zachować się wobec starszych i przełożonych.
- Umie musztre jednostki.
- Umie zachować się w szyku.

MIANO PLASTER

- Rozumie niebezpieczeństwo zanieczyszczenia rany.

- 2) Wie jak ugasic ubranie na plonacym, jak sie zachowac wobec palenia sie nafty, benzyny, spirytusu.
- 3) Poda adres/telefon najblizszego lekarza, apteki, pogotowia ratunkowego, strazy pozarnej, posterunku policji.
- 4) Umie sie zachowac w razie przemokniecia i zamoczenia nog.
- 5) Wie jak zapobiec przeziebieniu.

MIANO ROBINSON

- 1) Wytlumaczy wartosc dla zdrowia dobrego ubrania, wie jakie obuwie i ubranie powinien wziac na wycieczke, jak zabezpieczyc nogi przed odparzeniem.
- 2) Umie zaparzyć herbatę, pokroić i posmarować chleb
- 3) Zwiąże i zastosuje węzły: płaski, rybacki, skrot i petle, umie zakończyć line
- 4) Wykona parę przedmiotów z kory drzewnej, papieru, drzewa, itp. Przyszyje guzik, daszek do czapki, zaszyje rozprucie, przyszyje emblematy i wyszyje sprawności.
- 5) Wykona kilka podstawowych ćwiczeń gimnastycznych.

MIANO ROZA WIATROW

- 1) wskaże na mapie kilka największych miast w Polsce, główne rzeki, pasma górskie
- 2) Nazwie osiem kierunków na kompasie i wskaże je w terenie
- 3) Narysuje plan mieszkania lub ogrodu.
- 4) Umie chodzić po ulicy w szyku (w mieście)
- 5) Wie jak należy jechać drogą
- 6) Przejdzie wyznaczoną drogę z ustnym zleceniem złożonym z 15 wyrazów, poprawnie powtórzy zlecenie.
- 7) Umie się posługiwać znakami patrolowymi i alfabetem szyfrowym drużyny

MIANO KONICZYNA

- 1) Rozróżni najczęściej spotykane drzewa, zboża i warzywa.
- 2) Pokaże i scharakteryzuje 5 ptaków dziko żyjących w Polsce
- 3) Pokaże i scharakteryzuje 5 ssaków dziko żyjących w Polsce

Po dopełnieniu warunków dopuszczenia do próby i pomysłnym odbyciu próby młodzika/ochotniczki, drużynowy/a dopuszcza do przyrzeczenia. Młodzik/ochotniczka może zdobywać oznaki sprawności, ale przede wszystkim powinien starać się zyskać odznakę wywiadowcy/tropicielki.

● WYWIADOWCA/TROPICIELKA

- 1) Warunki dopuszczenia do próby.

Do próby wywiadowcy/tropicielki może być dopuszczony młodzik/ochotniczka:

- a) Mający za sobą co najmniej 6 miesięcy służby po otrzymaniu stopnia młodzika/ochotniczki.
 - b) Stara się żyć zgodnie z Prawem Harcerskim
 - c) Wpłaca punktualnie opłaty organizacyjne
 - d) Spędził co najmniej 6 całych dni na wycieczkach harcerskich i dwie noce pod namiotem lub szalasek, stał na warcie
- 2) Proba

Starający/a się o stopień wywiadowcy/tropicielki wykaze, że posiada poniższe wiadomości i umiejętności:

MIANO BIELIK

- 1) Ma najważniejsze wiadomości o udziale swej ziemi w historii RP.

- 2) Zna herb miejscowy.
- 3) Zna kilku tworców kultury narodowej.

MIANO LILIJKA

- 1) Zna krotki zyciorys patrona druzyzny.
- 2) Zna krotka historie druzyzny.
- 3) Zna organizacje druzyzny.
- 4) Zna obowiazki zastepu sluzbowego.
- 5) Poprowadzi zastep na zbiorce druzyzny i na wycieczce druzyzny, zda raport, poprowadzi gry w zastepie.

MIANO PLASTER

- 1) Zna i stosuje najwazniejsze zasady higieny zycia codziennego i wycieczkowania.
- 2) Rozumie szkodliwosc uzywania tytoniu i alkoholu.
- 3) Opatrzy fikcyjna rane.
- 4) Zalozy opatrunek.
- 5) Zastosuje bandaz zwykly i trojkatny.
- 6) Umie odroznic krwotok tetniczny od zylnego i zna roznice opatrywania.
- 7) Zatamuje krwotok z konczyn.
- 8) Pokaze co zrobi w wypadkach zemdlenia zaproszenia oka, krwotoku, drobnego poparzenia, stluczenia, umie zachowac sie w razie przeziembiena, zatrucia pokarmem, bolu glowy, bolu wewnetrznego, zeba.
- 9) Zrobi zaimprovizowane nosze.
- 10) Wie co powinno sie znajdowac w apteczce polowej druzyzny/zastepu.
- 11) Zna i stosuje pozycje boczna ustalona.

MIANO ROBINSON

- 1) Umie rozpalic ognisko na wolnym powietrzu przy pomocy najwyzej trzech zapalek.
- 2) Umie szybko zagasic ogien i zatrzec jego slady.
- 3) Ugotuje obiad na kuchni polowej.
- 4) Umie obchodzic sie z toporkiem i lopatka saperska.
- 5) Wykona dwie wskazane przez instruktora prace.
- 6) Zmierzy wysokosc drzewa, szerokosc rzeki.
- 7) Umie postawic namiot wspolnie z innymi harcerzami.
- 8) Wie jak zamaskowac obozowisko.
- 9) Wstawi late w ubranie, zaceruje skarpetki.
- 10) Wypierze skarpetki, bielizne w warunkach polowych.
- 11) Znajdzie strony swiata w trudniejszych warunkach, ewentualnie przy pomocy mapy.
- 12) Umie zachowac sie w razie zblandzenia.
- 13) Wroci po 3 km drodze sobie nieznanej, ktora przeszedl raz, prowadzony przez instruktora.
- 14) Umie czytac mape.
- 15) Potrafi poinformowac o znanej sobie drodze rysujac schematyczny jej szkic z pamieci.
- 16) Umie zacierac slady.

MIANO ROZA WIATROW

- 1) Ma najwazniejsze wiadomosci z geografii swojej okolicy.

- 2) Zna znaki topograficzne, orientuje mapę w terenie.
- 3) Przejdzie według azymutu 2 km noca.
- 4) Zna zasady marszu (odpoczynki, higiena, pakowanie plecaka).

MIANO KONICZYNA

- 1) Umie nazwać najważniejsze rodzaje drzew i krzewów swojej okolicy i zna ich przyrodnicze osobliwości.
- 2) Zna najważniejsze gatunki zwierząt krajowych.
- 3) Wie na czym polega ochrona ptaków.
- 4) Wyjaśni czemu należy chronić drapieżniki.
- 5) Rozróżni ślady najczęściej spotykane.
- 6) Przepowiada pogodę ze znaków przyrody (chmury, słońce, księżyc, wiatr, itp.).

● **CWIK/SAMARYTANKA**

- 1) Warunki dopuszczenia do próby.

Do próby cwika/samarytanki może być dopuszczony/a wywiadowca/tropicielka:

- a) Mający/a za sobą co najmniej 6 miesięcy służby po otrzymaniu stopnia wywiadowcy/tropicielki
- b) Żyje zgodnie z Prawem Harcerskim
- c) Był/a 5 dni w obozie harcerskim, brał/a udział w zakładaniu lub zwijaniu obozu
- d) Zrobił/a w okresie przed próbą ogółem 80 km marszu
- e) Posiada kompletną osobistą wyprawę harcerską

- 2) Próba

Starający/a się o stopień cwika/samarytanki wykaze, że posiada poniższe wiadomości i umiejętności:

MIANO BIELIK

- 1) Ma najważniejsze wiadomości z historii Polski.
- 2) Wie jakie są miejsca historyczne i pamiątkowe w miejscowości, w której mieszka i najbliższej okolicy, dwa z tych zabytków zwiedził, potrafi po nich oprowadzić.

MIANO LILIJKA

- 1) Zna życiorys patrona drużyny na tle jego czasów.
- 2) Ma najważniejsze wiadomości o organizacji i życiu swojego hufca.
- 3) Umie zachować najważniejsze formy przyjęte w życiu zbiorowym i towarzyskim.

MIANO PLASTER

- 1) Wie jak się zachować w wypadku poparzenia i odmrożenia, oraz poparzenia słonecznego, elektrycznego, udławienia, uduszenia, utonienia, ukaszenia przez psa i zmię.
- 2) Umie odróżnić omdlenie od wylewu krwi do mózgu i wie, jak postąpić w każdym z tych wypadków.
- 3) Umie zastosować sztuczne oddychanie.
- 4) Zna skład i użytek małej apteczki polowej.
- 5) Umie ułożyć chorego na noszach.
- 6) Umie utrzymać w porządku łóżko chorego.
- 7) Umie zmierzyć tętno.
- 8) Umie wykonać wskazówki lekarza, jak podanie leków, prowadzenie karty temperatury, zbieranie do analizy.

MIANO ROBINSON

- 1) Posiada conajmniej trzy sprawności, w tym jedna rzemieślnicza.
- 2) Ugotuje nad ogniskiem lub na kuchni polowej obiad dla zastępu, złożony z dwóch odpowiednio dobranych potraw.
- 3) Wykaze, że umie obchodzić się z siekiera i piła przy scinaniu i rabaniu drzewa.
- 4) Zrobi wraz z drugim harcerzem szalasy.
- 5) Sporządzi dwa przedmioty obozowe.
- 6) Umie wykorzystać teren w posuwaniu się i zająć stanowisko obserwacyjne.
- 7) Oceni bez pomocy przyrządów odległość, ilość, wysokość, ciężar z błędem
- 8) nieprzekraczającym 25%.
- 9) Nadaje i odczytuje depesze alfabetem morsea z szybkością 12 liter na minutę lub alfabetem semaforycznym z szybkością 20 liter na minutę.
- 10) Umie poprawnie wziąć udział w trudniejszych grach skautowych jak: sciganie zbiega, pajak i mucha, przerwanie linii telegraficznej.

MIANO ROZA WIATROW

- 1) Odbędzie wycieczkę 24 godzinna pieszo, łodzią lub na rowerze, co najwyżej z jednym jeszcze harcerzem, nocując w namiocie lub szałasie i sam sobie przyrządzając strawę. Napisze z wycieczki krótki raport ze szkicami.
- 2) Umie się osłonić przed obserwacją naziemną i powietrzną.
- 3) Zna zasady ubezpieczania się na postoju i w marszu.
- 4) Zna zasady służby czujki, podsłuchu i szperaczy w marszu czołowym. Poprowadzi patrol wywiadowczy w dzień i w nocy.
- 5) Potrafi maszerować 8 km z obciążeniem 10 kg.

MIANO KONICZYNA

- 1) Wykona kilka ciekawych zdjęć lub przyniesie kilka ciekawych trofeów.
- 2) Zna i rozróżnia grzyby jadalne i trujące.
- 3) Potrafi opisać zwierzę lub ptaka po tropie (10 szt).
- 4) Obserwować dzikie zwierzęta w środowisku lesnym z ukrycia i podjąć próbę tropienia.

INSTRUKCJA PRZEPROWADZANIA PRÓB NA STOPNIE MŁODZIEŻY

- 1) Do próby dopuszcza drużynowy po spełnieniu przez harcerza "warunków dopuszczenia", określonych dla każdego stopnia.
- 2) Stwierdzenie protokolarne pomyslnego odbycia próby jest przyznaniem stopnia.

Proba Młodzika

Proba młodzika przeprowadza drużynowy lub z jego polecenia przyboczny, przy pomocy zastępowego zastępu, do którego należy odbywający próbę. W razie wyniku ujemnego, próba może być powtórzona po 1 miesiącu.

Proba Wywiadowcy

Proba wywiadowcy przeprowadza drużynowy lub z jego polecenia przyboczny, przy pomocy zastępowego zastępu, do którego należy odbywający próbę. W razie wyniku ujemnego, próba może być powtórzona po 1 miesiącu.

Proba Cwika i wyższych stopni

Proby od cwika w górę odbywają się przed komisją. Komisje próby na cwika i harcerza orlego mianuje komendant hufca, komisja istnieje przy drużynie, lub przy hufcu.

Komisje prób na harcerza RP mianuje komendant hufca przy hufcu. Przy mianowaniu komisji należy ustalić czasokres jej działalności.

Komisja składa się co najmniej z trzech osób, przy czym przewodniczący powinien posiadać stopień wyższy od tego, na jaki przeprowadza próbę komisja. W składzie komisji na harcerza orlego powinien być co najmniej jeden podharcistrz, a na harcerza RP harcmistrz.

Przewodniczącemu komisji wyznacza władza mianująca komisję. Sekretarza powołuje przewodniczący z grona członków komisji

Próba, a przynajmniej jej część techniczna, powinna odbywać się w obozie lub na wycieczce. Szczególnie ważne jest przeprowadzenie jak największej części próby w formie obserwacji prac kandydata, wchodzących w skład próby, a wykonywanych przy różnych okazjach, oraz obserwacji jego zachowania się w różnych okolicznościach.

Komisja decyduje, jaka część próby ma być przeprowadzona pojedynczo przez poszczególnych członków komisji, a jaka przed całą komisją. Ta ostatnia część powinna się odbyć na zakończenie w formie rozmowy i może się odbyć zbiorowo dla kilku kandydatów.

Rezygnowanie z przeprowadzenia komisyjnego choćby przynajmniej malej części próby nie jest dopuszczalne.

Od rozpoczęcia próby do jej zakończenia nie może upłynąć więcej niż 3 miesiące: jedynie w punktach zależnych od pory roku (pływanie, sportu zimowego) można próbę odbyć poza termiń trzymiesięcznym, jednak przed częścią próby komisyjną.

Ujemny wynik częściowy może być poprawiony w okresie trzymiesięcznym, określonym w poprzednim punkcie, lecz możliwie wobec tego samego członka komisji

Wynik próby określa się głosowaniem członków komisji. Próby odbyte z wynikiem ujemnym mogą być powtórzone po trzech miesiącach dalszej próby.

PRZEPISY FORMALNE DOTYCZĄCE WSZYSTKICH PROB

Protokół próby cwika i wyższych sporządza się w dwóch egzemplarzach, jeden zostaje w aktach drużyny (komendy), przy której istnieje komisja, drugi posyła się drużynie do której harcerz należy.

Protokół próby podpisują członkowie komisji, biorący udział w przeprowadzeniu próby.

Przyznanie stopni przeprowadza się przez rozkaz komendy hufca, przy której istnieje komisja. Przyznanie wszystkich stopni przechodzi ponadto przez rozkaz drużyny, do której harcerz należy.

Wynik próby wpisuje drużynowy do książki i wykazu służby harcerza. Żadnych innych zaświadczeń nie wydaje się.

Próby odbywać należy w zasadzie przed komisją wyznaczoną dla danej jednostki organizacyjnej, do której kandydat służbowo przynależy, jednak za zgodą drużynowego i komendy, która mianowała komisję właściwą dla członków danej drużyny, można próbę odbywać przy innej komisji.

Harcerz ma prawo odwołania się do komendanta hufca, w razie nieregularnego przeprowadzenia próby na stopień.

SPRAWNOŚCI HARCERSKIE

1) JAK POJMOWAĆ SPRAWNOŚCI

Jak stopnie harcerskie są szczeblami postępu w doskonaleniu się, tak sprawności harcerskie są dowodem i sprawdzianem indywidualnych zainteresowań i uzdolnień harcerza.

Człowiek w swym rozwoju zdobywa wiedzę i umiejętności, przy czym wartość stanowi umiejętność czyli praktyczne zastosowanie wiedzy. W harcerstwie mamy sprawności intelektualne i praktyczne, ale przy obydwu harcerz musi wykazać praktyczną umiejętność. Bo przecież robić coś *sprawnie*, to nie znaczy to wiedzieć tylko jak się to robi, ale umieć wykonać i mieć w tym względzie pewną praktykę i doświadczenie. Najpospolitszym błędem spotykanym w pracy harcerskiej zwłaszcza na obozach w okresie "zdawania" sprawności jest ich "odwalanie" jak egzaminów. Wygląda to w ten sposób, że harcerz dowiedziawszy się o uzyskaniu sprawności przez swego koleżkę, bierze do ręki egzemplarz wymagań i przerzuciwszy kartki, zastanawia się, która sprawność mógłby "zdać" oczywiście bez przygotowania i jakiegokolwiek pracy w tym kierunku. Idzie i zdaje np. Hodowce krolików albo introligatora. I to na obozie, gdzie nie ma po temu żadnych warunków. Nic bardziej fałszywego i szkodliwego. Podejście błędne, bo zdobycie sprawności podyktowane nie zainteresowaniem dla pewnej wiedzy czy umiejętności, lecz tylko chęcią zdobycia znaczka. Niewychowawcze, bo sprawność została zdobyta bez pracy, bez wysiłku rzetelnego, nie stała się przeżyciem radosnego tworzenia. W takich warunkach na pewno harcerz nie będzie uprawiał tej sprawności. Będzie nosił znaczki jak pajac, ale nie będzie się doskonalił. Sprawności tak zdobywane nie spełniają swego zadania wychowawczego, ale przeciwnie szkodliwie zaciągają na rozwój charakteru.

2) CELE I ZADANIA SPRAWNOSCI

Sprawności odgrywają ważną rolę w systemie wychowania harcerskiego. Muszą być wyrazem zainteresowania młodzieży, powinny budzić i rozwijać pewne uzdolnienia zawodowe, powinny ułatwić młodzieży wybór zawodu, a nawet w warunkach wyjątkowych dobrze opanowana sprawność, powinna ułatwić zarobkowanie na życie.

3) BUDOWANIE ZAINTERESOWANIA DLA SPRAWNOSCI

Zainteresowania i uzdolnienia ułatwiają ogromnie trud wychowania i bez nich trudno marzyć o wynikach wychowawczych. Gdy zainteresowania nie ma, musimy je budzić, licząc się oczywiście ze środowiskiem, z którego młodzież pochodzi, oraz z wiekiem rozwojowym.

Odpowiednio dobrany zastęp harcerski w toku prac przygotowawczych do stopni harcerskich wykazuje na pewno pewne zainteresowania, które zastępowy umiejętnie podchwyci. Jeżeli nie ma zainteresowania dla sprawności, można je obudzić przy pomocy stopni harcerskich; przy zdobywaniu cwika, harcerza orlego i harcerza Rzeczypospolitej musi harcerz najpierw zyskać pewne sprawności. Wówczas z całym zastępem należy uprawiać pewną umiejętność i należy się przygotować do sprawności. Gdy zastęp zdobędzie solidnie jedną sprawność z pewnością zapragnie, a i poszczególne członkowie zastępu okażą chęć indywidualnego doskonalenia się.

A zatem przy zdobywaniu sprawności będą pewne, które zdobywa się zbiorowo, całym zastępem, które obowiązują wszystkich harcerzy zastępu oraz indywidualne, które są "prywatną lekturą" specjalną i upodobaniem jednostki.

4) JAK PRZYGOTOWAC ZASTĘP DO SPRAWNOSCI

Przygotowanie do sprawności obowiązujących wymaga dużej troski i musi być dokładnie przeprowadzone. Zastępowy poznaje wymagania i zastanawia się nad potrzebnymi pomocami, oraz wyszukuje fachowca, któryby zastęp nauczył wymaganej umiejętności. Rola bowiem zastępowego nie polega tylko na nauczaniu swego zastępu, ale na wyszukiwaniu sprzyjających okoliczności do uczenia. Chce więc zdobyć z całym zastępem sprawność terenoznawcy, kartografa, czy pioniera, wyszuka zastępowy jakiegoś inżyniera, który mając w reku wymagania do tych sprawności, przygotowuje cały zastęp z prawdziwą przyjemnością, odmładzając się przy tym wśród młodych. W sprawie sprawności kucharza należy zwrócić się do kogoś z zastępu i pod jej kierunkiem popracować. Próby sprawności kucharza odbędziemy urządzając podwieczorek z jakiejś okazji, albo nawet obiad całkowicie przygotowany przez zastęp, by wyreczyć mamę, która ma w tym dniu jakieś rocznice itp.

W ten sposób wiążemy serdecznie starsze społeczeństwo z naszymi pracami i życiem zastępu. Rola zastępowego będzie teraz polegała na delikatnym podsunieniu fachowców i metod pracy harcerskiej. Fachowiec musi dokładnie znać wymagania sprawności, znać intencje sprawności harcerskiej, oraz powinien się starać powiązać sprawność z życiem zastępu harcerskiego. Zbiórki odbywane w warsztacie, czy kuchni, u hodowcy, czy w pracowni, powinny mieć przebieg zbiórki harcerskiej. W ten sposób sprawności będą treścią pracy zastępu, nie będą robione poza zastępem.

Specjalne kursy sprawnościowe będą raczej rzadkością. W harcerstwie pracujemy zastępami, a nie masówką. Fachowiec łatwiej ogarnie 6-9 chłopaków, aniżeli 32 np.

Oznaki sprawności zdobytej całym zastępem (przez wszystkich członków zastępu) haftujemy na chorągiewce zastępu.

Proces przygotowania zbiorowego do sprawności przewidzi zastępowy przygotowanie się pojedynczych, czy par harcerzy do sprawności. Rola zastępowego będzie polegała na wyszukiwaniu specjalisty, który zaopiekuje się tymi dwoma harcerzami pragnącymi zdobyć sprawność muzyka, przyrodnika, rysownika, zdobnika, fotografa, itp. A następnie na obmyśleniu próby. Grajek powinien wystąpić na jakimś wieczorku drużyny. Taki wieczorek może być równoczesną próbą aktora, grajka, rysownika, zdobnika, fotografa, kucharza, bo wszyscy zbiorowo złożą się na pracę i wszyscy będą zadowoleni: kandydaci, bo zobaczą celowość swej pracy, drużyna, bo wieczór się uda, a rodzice będą zachwyceni.

5) ZAPRAWA

Drużynowy i zastępowy muszą położyć bardzo silny nacisk na należyta zaprawę i przygotowanie się do sprawności. Nie wolno dopuszczać do próby, dopóki kandydat nie opanuje sprawnie całego zakresu wymagań danej sprawności. Zaprawa musi być dokładna, opanowanie techniki gruntowe. Harcerz ze sprawnością to już mały fachowiec. Zastępowy tak musi odmyślać pracę zastępu, by zastęp miał czas należyście opanować nową specjalność, oraz rozmiłować się w tej pracy. Owczy ped do zdobycia jak największej liczby sprawności psuje ich walory wychowawcze. Dyletantyzm i werbalizm musimy też mieć, bo szczególnie jesteśmy podatni pod tym względem. Przeciętnie zastęp powinien zdobyć dwie sprawności w roku. Nie ilość zdobytych sprawności, ale sposób ich opanowania mówi o ich wartości. Raczej mniej, a dobrze. Zbyt duża ilość sprawności dowodzi braku zdecydowanego zainteresowania harcerza. Uprawianie specjalności nie może kończyć się z chwilą odbycia próby i uzyskania sprawności, ale musi być kontynuowane. I znowu zastępowy "glowi się" nad tym jak wyszukać ku temu okazję.

6) PROBA

Zastepowy zdecydowawszy z zastepem na opracowywanie jakiejś sprawności, zgłasza to na radzie drużyny, bo to zobowiązuje. Następnie uprawia z zastepem tę sprawność do chwili, gdy wszyscy członkowie opanują ją przeciętnie dobrze. W tej chwili zgłasza drużynowemu, że zastęp gotów jest do próby i zabiega o termin próby i należyte jej przeprowadzenie. To wszystko musi być ogłoszone w rozkazie drużyny i uwiecznione w kronice drużyny. Komisja prób i sprawności wspólnie z drużynowym obmyśla program odbycia próby. Sama próba musi się opierać przede wszystkim o praktykę. Harcerze przy próbie nie opisują jak się co robi, lecz wykonują zadanie. Rzeczą Komisji jest tak obmyśleć próbę, by każdy harcerz otrzymał zadanie konieczne do wykonania i pozytywne. Zadanie powinno obejmować jak największą ilość punktów próby. Na obozie nie każemy pionierowi kopać dołu 1 m głębokiego, by go zaraz kazać po sprawdzeniu zasypać, ale uradujemy pioniera, gdy ten sam dol będzie wykonany z myślą o potrzebach realnych obozu. Tu przy próbie sprawności mamy okazję do zwrócenia uwagi na celowość i ekonomię pracy. Wszystko co harcerze przy próbie robią, musi być potrzebne, pozytywne i uzasadnione. Oboz, budynek szkolny, mieszkanie prywatne czy zbiorowe, dostarcza pomysłów do prac i zadań pozytywnych wykonanych przy próbie sprawności. W ten sposób harcerstwo zrósł się ze środowiskiem, a życie w nim nabierze wdzięku i uroku.

Wspominamy przedtem wieczorek drużyny, zbiorowy dobry uczynek, bieg harcerski, pokaz wyszkolenia zastępu mogą być różnymi formami próby. Komisja prób z drużynowym wybiera najlepszy sposób dla środowiska, najbardziej odpowiedni, pamiętając o jednym, że harcerze muszą mieć przy próbie okazję do celowego i rzeczowego działania, a nie gadania. Próba może trwać kilka dni, ale musi być należyte wyegzekwowana. Nic na wiare – wszystko zrobić dokładnie. Po odbytej próbie komisja ocenia wyniki i przyznaje oznakę dla całego zastępu. Przypięcie oznaki sprawności zbiorowej na chorągiewce zastępu musi się odbyć uroczysto z udziałem fachowców, całej komisji, przyjaciół itp. Ale bez przemowien i niepotrzebnej "pompy". Oczywiście przyznanie sprawności musi być formalnie załatwione i ogłoszone rozkazem drużyny w dniu zakończenia próby.

Jeżeli mamy do czynienia z materiałem harcerskim zbieranym z różnych drużyn, należałoby zacząć od sprawdzenia posiadanych sprawności. Harcerzom którzy nie odpowiadają wymaganiom, zabronić noszenia oznak, dać termin poprawy, odbyć próbę, a potem przyznać sprawność, albo całkowicie unieważnić. Przyznane sprawności musi się co roku sprawdzać.

7) ZNACZENIE SPRAWNOŚCI

Rola wychowawcza sprawności nie budzi u nikogo zastrzeżeń. Sprawności dostarczają młodzieży pola do działania, wyzycia się, budzą zmysł twórczy, wychowują harmonijnie pełnego człowieka przez uzupełnianie jego pracy umysłowej i fizycznej, budzą zrećność, zaradność, rozwijają zdolności i zamiłowania i są świetnym narzędziem ułatwiającym młodzieży wybór zawodu. Sprawności należyte opanowane mogą być w życiu każdego bardzo pozytywne.

Dla wychowawczej roli sprawności nie trzeba nikogo przekonywać, sprawa jasna od dawna. Należy tylko pamiętać i jest to obowiązkiem wszystkich instruktorów harcerskich od zastepowego począwszy – o tym, by ze stopni i sprawności harcerskich nie robić parodii. Jeżeli te sprawy drużyna postawi należyte i rzetelnie, wówczas będzie promieniowała życiem młodzieńczym i zasłuży w całej pełni na miano drużyny harcerskiej.

INSTRUKCJA O ZDOBYWANIU SPRAWNOŚCI

Indywidualne i zespołowe zdobywanie sprawności

Harcerz który zainteresował się pewną dziedziną pracy harcerskiej, może zdobyć odznakę sprawności w tej dziedzinie – na znak, że da sobie radę i w dalszych podobnych pracach.

Zastęp od chwili, gdy jego członkowie w większości zdobyli już pewien stopień harcerski i okazują wspólne zainteresowanie pewną dziedziną pracy harcerskiej, - ma możliwość przystąpić do zespołowego zdobywania odznaki odpowiedniej sprawności. Program pracy zastępu w tym kilkumiesięcznym okresie pokrywa się w swej głównej części z wymaganiami sprawności przez to, że zastęp wspólnie przygotowuje się i wykonywa zbiorowo prace w tej dziedzinie. Natomiast końcowe wykazanie się na próbie umiejętnościami odbywa się indywidualnie i nikt nie jest uzależniony od wyników próby innych harcerzy.

Druga część próby

Po okresie zajęć, ćwiczeń i prac ćwiczebnych mających na celu przygotowanie się i zebranie doświadczeń, - następuje próba, która składa się z dwóch równorzędnych części: część pierwsza próby, trwająca dłużej, nawet do paru tygodni, poświęcona jest wykonaniu zbiorowo lub indywidualnie prac sprawnościowych niedających się wykonać w próbie końcowej; część druga, o wiele krótsza t. j. końcowa próba stanowi stwierdzenie w kilku zadaniach ogólnej umiejętności kandydata.

Dopuszczenie do zdobywania sprawnosci

Zgłaszających się pojedynczych Harcerzy lub cały zastęp dopuszcza do próby drużynowej, podpisując każdemu z kandydatów kartę próby według ogłoszonego wzoru.

Na karcie próby drużynowej oznacza te wymagania, które winny być wypełnione przez wykonanie danych prac w I okresie próby (kandydat zapisuje je w I-szej części karty), pozostałe spełnia się na próbie końcowej (wpisane zostają do –ej części karty). Drużynowej oznacza zarazem termin, w którym wykonane być mają prace pierwszej części próby. Termin ten może być przedłużony tylko raz, co wpływa ujemnie na ogólną ocenę, a dalsze przekroczenie go unieważnia próbę. Do próby końcowej wolno przystąpić jedynie po wykonaniu prac pierwszej części próby.

Charakter pierwszej części próby

Na przestrzeni paru względnie kilku tygodni, wyznaczonych przez drużynowego dla spełnienia pierwszej części próby, Harcerz lub cały zastęp, zdobywający sprawność, wykonują kolejno wymagane prace, przy czym jedna z nich winna wysunąć się na czoło, jako naprawdę poważny czyn zastępu lub jednostki, stanowiący ośrodek wszystkich innych prac, ćwiczeń i doświadczeń, które – niejako – służą temu, aby te główne prace móc dobrze wykonać. Drużynowej względnie ktoś wyznaczony przezeń, sprawdzając wykonanie tych prac, dba zarazem o ogólny poziom programu zajęć zastępu lub jednostki, starając się, aby nastawienie przy tych zajęciach było skierowane nie na złożenie egzaminu, lecz na zrobienie wszystkiego, co jest potrzebne do sprawnego wykonania owej centralnej pracy.

Celem uniknięcia nadmiernego podporządkowania programu zajęć wymaganiom sprawności – dopuszczalne jest zamienianie niektórych drobniejszych punktów wymagań innymi, byleby nie zmieniło to ani charakteru ani stopnia trudności danego punktu, - a to zależy od miejscowych okazji i warunków, a szczególnie od inicjatywy kandydatów. Zwłaszcza ma to znaczenie przy zbiorowym zdobywaniu sprawności, gdzie niezawsze należy dążyć do tego, by wszyscy wykonywali te same roboty, a jedynie do tego, - by wykazywali te same umiejętności.

Charakter drugiej części próby

Próba końcowa trwa krótko – jeden dzień do 2 tygodni; w ciągu tego czasu kandydat otrzymuje do wykonania pewne zadania, celem udowodnienia ze zdobyte przezeń umiejętności nie tylko umiał zastosować do wykonania tych prac, które spełnił w pierwszej części próby, ale potrafi ich użyć we wszystkich innych pracach z tego samego zakresu w przyszłości. O ile w pierwszej części zwykle chodziło przede wszystkim o skutek, wynik pewnych prac (np. końcowy wynik gry; wykonanie aparatu Morse'a), o tyle w próbie końcowej chodzi nadto przy obserwacji wykonywania zadania przez kandydata, o stwierdzenie, jak on to robi, czy bierze się do rzeczy umiejętnie i pomysłowo, w niektórych nawet wypadkach – czy ma na daną sprawę ogólniejszy pogląd i wiadomości. Końcowy ustęp poprzedniego rozdziału ma tu odpowiednie zastosowanie.

Kompetencje Drużynowego i Komisji Prob

Dopuszczania do próby i stwierdzenie wyników prac pierwszego okresu próby dokonuje drużynowej. Może on wyznaczyć rozkazem kogoś z drużyny lub spoza niej do opieki nad poszczególnymi harcerzami zdobywającymi sprawności, albo powierzyć mu przeprowadzenie prób (pierwszych części) pewnej określonej grupy sprawności.

Próba końcowa zaś odbywa się przed komisją Prob, której przysługuje również prawo ostatecznego zatwierdzenia poszczególnych prac pierwszej części próby. Ostateczna opinia Komisji Prob, o ile wypadnie pomysłnie, decyduje o przyznaniu sprawności Rozkazem Drużynowego.

Komisje Prob Sprawnościowych w Drużynie mianuje swym rozkazem hufcowy. W drużynach, nie mających komisji, próba końcowa odbywa się przed komisją komedy hufca, pierwszy zaś okres próby odbywa się zawsze w Drużynie.

Komisja Prob zbierać się winna co najmniej 4 razy do roku; winna prowadzić wykaz przyznanych sprawności i wykaz odbytych wycieczek lub posiedzeń przeznaczonych na próby, oraz przechowywać w ciągu roku karty prób odbytych.